

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

#### สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ อุปสรรคและปัจจัยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ และความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคกับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ 17 แห่งทั่วประเทศ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ทั้ง 17 แห่ง ซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ และพยาบาลประจำการ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,279 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ได้พยาบาลในตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ 72 คน และพยาบาลประจำการ 282 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 354 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและแผนกที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบการวิจัย การเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย การอบรมเกี่ยวกับการวิจัย ประสบการณ์ในการทำวิจัย แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย และการอ่านงานวิจัยทางการแพทย์ ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้แนวคิดของ เบิร์นส์ และโกรฟ (Burns & Grove, 1987) และแนวคิดของกระบวนการพยาบาล ประกอบด้วยคำถามปลายปิด 11 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 อันดับ ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ โดยผู้วิจัยแปลและเรียบเรียงมาจากเครื่องมือของ ฟังก์ แชมเปญ วิส และทอร์นควิส (Funk, Champagne, Wiese, & Tornquist, 1991) ประกอบด้วยคำถามปลายปิด 28 ข้อ

และคำถามปลายเปิดที่เป็นอุปสรรคอื่นๆ คำถามปลายปิดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 อันดับ และ ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยใช้แนวคิดของ เอดเวิร์ดส์-เบคเกตต์ (Edwards-Beckett, 1990) ประกอบด้วยคำถามปลายปิด 27 ข้อ และคำถามปลายเปิดที่เป็นปัจจัยส่งเสริมอื่นๆ คำถามปลายปิดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 อันดับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปหาความตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน ช่วยตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง แล้วจึงนำไปหาความเชื่อมั่นจากพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์ลำปาง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficients) แบบสอบถามการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 แบบสอบถามอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ด้านลักษณะของพยาบาล ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83 ด้านลักษณะขององค์กร ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.78 ด้านลักษณะของงานวิจัยทางการแพทย์ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.74 ด้านลักษณะของการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.70 แบบสอบถามปัจจัยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ 328 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.7 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ นิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับของการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ และอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ และคะแนนเฉลี่ยอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้แต่ละลักษณะ ระหว่างผู้บริหารทางการแพทย์กับพยาบาลประจำการ โดยการทดสอบค่าทีแบบสองหาง (two-tailed t-test)

4. ทหาความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้แต่ละลักษณะ กับคะแนนการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficients)

5. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

##### 1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพมีอายุโดยเฉลี่ย 35 ปี มีประสบการณ์การทำงานโดยเฉลี่ย 13 ปี ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ (ร้อยละ 77.1) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาล ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล (ร้อยละ 0.6) ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล (ร้อยละ 1.5) หัวหน้างาน (ร้อยละ 6.7) และหัวหน้าหอผู้ป่วย (ร้อยละ 14.0) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในแผนกศัลยกรรมทั่วไปและศัลยกรรมอื่นๆ (ร้อยละ 19.2) โรงพยาบาลศูนย์ที่มีฝ่ายวิชาการของฝ่ายการพยาบาลและฝ่ายวิชาการของโรงพยาบาลเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 75 โรงพยาบาลศูนย์ที่มีเฉพาะฝ่ายวิชาการของโรงพยาบาลเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการวิจัย คิดเป็นร้อยละ 25 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัย (ร้อยละ 81.4) และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยในโรงพยาบาล (ร้อยละ 72.9) กลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย (ร้อยละ 27.1) ส่วนมากเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 69.7) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ร้อยละ 61.0) โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ร้อยละ 39.0) ทำวิจัย 1-2 เรื่องเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.1) ซึ่งส่วนใหญ่ทำวิจัยในลักษณะเป็นผู้ช่วยวิจัย (ร้อยละ 57.0) กลุ่มตัวอย่างอ่านงานวิจัยทางการพยาบาลปีละ 2-3 เรื่องเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36.9) โดยแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่ได้มาจากการอ่านวารสาร (ร้อยละ 86.3)

## 2. ระดับของการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

2.1. การนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{x} = 2.45$ ) ซึ่งเมื่อจำแนกเป็นผู้บริหารทางการพยาบาล และพยาบาล ประจำการ การนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ( $\bar{x} = 2.66$  และ 2.39 ตามลำดับ)

2.2. เปรียบเทียบการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ของผู้บริหารทางการพยาบาลกับพยาบาลประจำการ พบว่า ผู้บริหารทางการพยาบาลมีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้แตกต่างกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยผู้บริหารทางการพยาบาลมีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้สูงกว่าพยาบาลประจำการ

## 3. อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

3.1. อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านลักษณะของพยาบาล ลักษณะขององค์กร ลักษณะของงานวิจัยทางการพยาบาล และลักษณะของการสื่อสารและนำเสนอ งานวิจัยทางการพยาบาล ( $\bar{x} = 2.67$  2.73 2.52 และ 2.83 ตามลำดับ) เมื่อศึกษาอุปสรรคของผู้บริหารทางการพยาบาล และพยาบาล ประจำการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งในด้านลักษณะของพยาบาล ด้านลักษณะขององค์กร ด้านลักษณะของงานวิจัยทางการพยาบาล และด้านลักษณะของการสื่อสารและนำเสนอ งานวิจัยทางการพยาบาล สำหรับอุปสรรคอื่นๆ ในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ตามความคิดเห็นส่วนใหญ่ของผู้บริหารทางการพยาบาล และพยาบาลประจำการ คือ บุคลากรพยาบาลมีน้อย งานประจำมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาอ่าน/ศึกษา/ค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

3.2. เปรียบเทียบอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ของผู้บริหารทางการพยาบาลกับพยาบาลประจำการ พบว่า อุปสรรคของผู้บริหารทางการพยาบาล ด้านลักษณะขององค์กร มีความแตกต่างกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ พยาบาลประจำการมีความเห็นว่า ลักษณะขององค์กร เป็นอุปสรรคสูงกว่าผู้บริหารทางการพยาบาล สำหรับอุปสรรคด้านลักษณะของพยาบาล ด้านลักษณะของงานวิจัยทางการพยาบาล

และด้านลักษณะของการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์ของผู้บริหารทางการแพทย์  
ไม่แตกต่างกับพยาบาลประจำการ

#### 4. ความสัมพันธ์ระหว่างการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ กับอุปสรรคในการ นำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้

การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคกับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้  
ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า อุปสรรคเกี่ยวกับลักษณะของพยาบาล และลักษณะขององค์กร  
มีความสัมพันธ์ทางลบกับการนำผลการวิจัยไปใช้ และความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ( $r = -.18$   
 $p < .001$  และ  $r = -.17$   $p < .01$ ) ตามลำดับ จากการศึกษาความสัมพันธ์ของพยาบาลประจำการ  
พบว่า อุปสรรคเกี่ยวกับลักษณะของพยาบาล ลักษณะขององค์กร และลักษณะของงานวิจัยทาง  
การพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบกับการนำผลการวิจัยไปใช้ และความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ  
( $r = -.23$   $p < .001$ ,  $r = -.20$   $p < .01$  และ  $r = -.17$   $p < .01$  ตามลำดับ) สำหรับ  
ผู้บริหารทางการแพทย์ อุปสรรคทั้ง 4 ลักษณะ ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์  
ไปใช้

#### 5. ปัจจัยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้มากที่สุด ตามความคิด  
เห็นของผู้บริหารทางการแพทย์ คือ การที่พยาบาลมีความรู้ในการประเมินผลงานวิจัย และ  
ความสามารถในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้เหมาะสม ( $\bar{x} = 3.55$  S.D. =  
0.68) และปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้มากที่สุด ตามความคิด  
เห็นของพยาบาลประจำการ คือ การที่พยาบาลค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน  
( $\bar{x} = 3.43$  S.D. = 0.64) ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์  
ไปใช้ ตามความคิดเห็นพยาบาลวิชาชีพ คือ การจัดเวลาสำหรับการวิจัยทางการแพทย์ให้เป็น  
ส่วนหนึ่งของงานประจำ และการเพิ่มจำนวนบุคลากรพยาบาลในหน่วยงาน

## การอภิปรายผล

ผลการศึกษาการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ ผู้วิจัยแยกอภิปรายตามวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย ดังนี้

### การศึกษาการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 2.45$  S.D. = 0.56) ทั้งนี้อาจจะเกิดจาก การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 96.4 ซึ่งในการศึกษาระดับปริญญาตรีได้บรรจุกระบวนวิชาการศึกษาทางการพยาบาลไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งมีส่วนทำให้พยาบาลวิชาชีพให้ความสนใจ และมีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ทั้งการนำไปใช้โดยตรง โดยการประยุกต์ หรือโดยทางอ้อม อีกทั้งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โรงพยาบาลศูนย์มีฝ่ายวิชาการของฝ่ายการพยาบาลและฝ่ายวิชาการของโรงพยาบาล เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการวิจัย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จะให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน และเป็นสื่อกลางเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ให้กับบุคลากรพยาบาลได้ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการวิจัยทางการพยาบาล การจัดกิจกรรมการวิจัยภายในโรงพยาบาล การจัดการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ การทำวิจัยทางการพยาบาลในเรื่องที่น่าสนใจ การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวิจัย เป็นต้น แนวโน้มของการวิจัยทางการพยาบาลที่มีมากขึ้น ทำให้บุคลากรพยาบาลมีความตื่นตัว และตระหนักถึงคุณค่าของงานวิจัยทางการพยาบาล ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากพยาบาลที่สำเร็จปริญญาโทและปริญญาเอกมีจำนวนเพิ่มขึ้น เป็นส่วนช่วยให้มีงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งในปริมาณและคุณภาพ (กอบกุล พันธะเจริญวรกุล, 2530) ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า มีผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาโททางการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 3.0 บุคคลเหล่านี้มีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการพยาบาล และสามารถที่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา เป็นผู้ดำเนินการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ได้ในแต่ละโรงพยาบาล การศึกษาของแชมเปียน และลีช (Champion & Leach, 1989) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ที่อยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อผลการ

วิจัยและการเผยแพร่ผลการวิจัยทางการแพทย์ สำหรับ เบิร์นส์ และ โกรฟ (Burns & Grove, 1995) กล่าวถึง อุปสรรคที่ทำให้ไม่มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้มากเท่าที่ควร ได้แก่ อุปสรรคที่เนื่องมาจากการงานวิจัยทางการแพทย์ อุปสรรคที่เนื่องมาจากตัวพยาบาล และอุปสรรคที่เนื่องมาจากโรงพยาบาล นอกจากนี้ การที่ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ เช่น การสนับสนุนจากองค์กร การมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวิจัยทางการแพทย์ที่เพียงพอ จะทำให้การนำผลการวิจัยไปใช้มากขึ้น (Polit & Hungler, 1995)

ส่วนการที่การนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของพยาบาลวิชาชีพ ไม่อยู่ในระดับมากนัก อาจจะเนื่องมาจาก พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการแพทย์ ถึงแม้ว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการแพทย์ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วก็ตาม แต่บางส่วนก็อาจจะไม่เห็นความสำคัญของการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงอาจจะขาดความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินผลงานวิจัยทางการแพทย์ที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ในด้านการวิจัยจึงจะสามารถทำได้ นอกจากนี้ ภายในองค์กรพยาบาลหรือโรงพยาบาลบางแห่ง อาจจะไม่มีปัจจัยสนับสนุนที่เพียงพอในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ เป็นต้นว่า การสนับสนุนด้านงบประมาณ การมีผู้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ ตลอดจนการมีนโยบายในการนำผลการวิจัยไปใช้

**เปรียบเทียบการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของผู้บริหารทางการแพทย์กับพยาบาลประจำการ**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้บริหารทางการแพทย์มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ แตกต่างจากพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยผู้บริหารทางการแพทย์มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ สูงกว่าพยาบาลประจำการ ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจาก ผู้บริหารทางการแพทย์ ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติการพยาบาล การศึกษาทางการแพทย์ และการวิจัยทางการแพทย์ (Joco, Price, & Davidson, 1994) ต้องมีการค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้ โดยอาจจะเป็นการศึกษา ประชุม อบรม การพูดคุยกับผู้มีความรู้ จากงานวิจัยทางการแพทย์ มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนางาน ซึ่งการที่ผู้บริหารทางการแพทย์

มีโอกาสได้รับการศึกษา ประชุม อบรม เกี่ยวกับความรู้ใหม่ๆ เป็นอย่างมาก ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะนำความรู้ไปใช้ ตลอดจนความรู้และแนวคิดที่สะสมมานั้น มีผลต่อผู้บริหารทางการแพทย์ ทำให้ใช้ความรู้เป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารทางการแพทย์มีบทบาทเป็นผู้นำ ซึ่งการริเริ่มนำแนวคิดใหม่ๆ หรือ โครงการต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารทางการแพทย์ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างเพื่อให้บุคลากรทางการแพทย์ได้เห็นถึงความสำคัญ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ และการเป็นผู้บริหาร ยังมีอำนาจที่จะสั่งการให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ได้ เพราะการนำผลการวิจัยไปใช้จะเกิดขึ้น ได้จากความร่วมมือของทุกคน หากผู้บริหารทางการแพทย์กำหนดไว้ในปรัชญาและวัตถุประสงค์ขององค์กรพยาบาลแล้ว จะทำให้บุคลากรพยาบาลนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งในทางกลับกัน ถึงแม้ว่าพยาบาลต้องการจะนำผลการวิจัยไปใช้ แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร หรือไม่มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ก็อาจจะทำให้การนำผลการวิจัยไปใช้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารทางการแพทย์จึงให้ความสำคัญกับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา และการมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำและส่งเสริมสนับสนุนการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ทำให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้สูงกว่าพยาบาลประจำการ ( $\bar{x} = 2.66$  S.D. = 0.51 และ  $\bar{x} = 2.39$  S.D. = 0.56 ตามลำดับ)

### การศึกษาอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้

อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ แยกพิจารณาเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านลักษณะของพยาบาล ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพด้านลักษณะของพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{x} = 2.67$  S.D. = 0.61) ทั้งนี้อาจจะเกิดจากการที่ พยาบาลวิชาชีพเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ เพราะในโรงพยาบาลพยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยทางการแพทย์มากที่สุด พยาบาลวิชาชีพจึงต้องเป็นผู้นำ ผู้ประสานงานและผู้ให้ความร่วมมือ เพื่อให้การนำผลการวิจัยไปใช้นั้นเป็นไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเผยแพร่นวัตกรรมที่กล่าวว่า การนำแนวคิดหรือสิ่งใหม่ๆ หรือนวัตกรรมที่เกิดขึ้น ไปเผยแพร่ในระบบสังคมใด องค์กร



กอบที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ลักษณะของบุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมนั้นๆ ที่จะยอมรับและนำนวัตกรรมไปเผยแพร่ (Rogers, 1983) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า อุปสรรครายข้อด้านลักษณะของพยาบาลที่อยู่ในระดับมาก คือ พยาบาลไม่ตระหนักหรือไม่สนใจในเรื่องการวิจัย ( $\bar{x} = 3.02$  S.D. = 0.88) และพยาบาลขาดเพื่อนร่วมงานที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะอภิปรายหรือสนทนาเกี่ยวกับการวิจัยทางการพยาบาล ( $\bar{x} = 3.09$  S.D. = 0.88) ซึ่งตรงกับการศึกษาของ ฟังก์ แชมเปญ วิส และทอร์นควิส (Funk, Champagne, Wiese, & Tornquist, 1991) ที่พบว่า มีพยาบาลพบอุปสรรคด้านลักษณะของพยาบาลทั้งสองข้อในระดับมากหรือปานกลางรวมกันเป็นร้อยละ 71.2 และ 67.2 ตามลำดับ และคล้ายคลึงกับการศึกษาของ แชมเปียน และลีช (Champion & Leach, 1989) ที่พบว่าทัศนคติของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ( $r = 0.55$ ) นอกจากนี้ การศึกษาของ เบทซ์ โปสเตอร์ แรนเดล และโอเมอรี (Betz, Poster, Randell, & Omery, 1990) ซึ่งสำรวจอุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานของพยาบาล พบว่า โรงพยาบาลส่วนใหญ่ไม่มีนักวิจัยทางการพยาบาลที่จะให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัย (ร้อยละ 81.4) ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยในโรงพยาบาล (ร้อยละ 72.9) ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย (ร้อยละ 61.0) และเมื่อพิจารณาถึงการอ่านงานวิจัยทางการพยาบาล พบว่ามีพยาบาลวิชาชีพที่ไม่เคยอ่านงานวิจัยทางการพยาบาล ถึงร้อยละ 6.1 เหตุผลดังกล่าว อาจจะทำให้พยาบาลไม่สามารถที่จะประเมินคุณภาพของงานวิจัยทางการพยาบาล เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ เนื่องจากการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการวิจัย การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการวิจัยภายในโรงพยาบาล ตลอดจนการอ่านงานวิจัยทางการพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้พยาบาลมีความรู้ความสามารถในการประเมินคุณภาพงานวิจัยทางการพยาบาลได้ (Fraelich Phillips, 1986) ฮันท์ (Hunt, 1981) กล่าวถึงอุปสรรคอย่างหนึ่งในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ คือ พยาบาลไม่ทราบว่า จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างไร ซึ่งการให้ความรู้และหลักการเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้จะเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะทำให้พยาบาลนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้มากขึ้น (Rutledge & Donaldson, 1995) ซึ่งคล้ายคลึงกับข้อสรุปจากการศึกษาของ เพียร์ซี (Pearcey, 1995) ที่

พบว่า การที่พยาบาลไม่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะเกี่ยวกับการวิจัยทางการพยาบาล ทำให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้น้อย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93 ของการศึกษาดังกล่าว มีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะด้านการวิจัยให้กับตนเอง

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของพยาบาลเป็นอุปสรรคสำคัญ ต่อการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ การประเมินในด้านทัศนคติ ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ของพยาบาล การส่งเสริมสนับสนุนให้พยาบาลได้รับการศึกษาอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ การมีผู้ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ จะเป็นแนวทางในการแก้ไขอุปสรรคและส่งเสริมให้พยาบาลมีทัศนคติที่ดี เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

2. ด้านลักษณะขององค์กร ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ ด้านลักษณะขององค์กร อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{x} = 2.73$  S.D. = 0.60) ทั้งนี้อาจจะเนื่องจาก โรงพยาบาลเป็นองค์กรที่ความเกี่ยวข้องกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้เป็นอย่างมาก เนื่องจากการที่พยาบาลจะดำเนินการให้มีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้เป็นไปด้วยดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการทั้งภายในฝ่ายการพยาบาลและภายในโรงพยาบาล เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ รวมทั้งต้องได้รับการสนับสนุนในด้านการบริหารจัดการ และความร่วมมือจากบุคลากรพยาบาลและบุคลากรอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานอยู่ภายในโรงพยาบาลด้วย ตามแนวคิดของทฤษฎีเผยแพร่ นวัตกรรม ที่กล่าวว่า ระบบหรือโครงสร้างของสังคม ปรัชญา นโยบาย ความเชื่อและบุคคลในระบบสังคม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคในการเผยแพร่แนวคิดหรือสิ่งใหม่ๆ หรือนวัตกรรมที่เกิดขึ้น โดยบุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมนั้น (Rogers, 1983) จากการศึกษาครั้งนี้ อุปสรรครายข้อด้านลักษณะขององค์กร ที่อยู่ในระดับมาก คือ พยาบาลรู้สึกว่าจะไม่มีอำนาจพอที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการดูแลผู้ป่วยโดยใช้ผลการวิจัยทางการพยาบาล ( $\bar{x} = 3.05$  S.D. = 0.87) และไม่มีสิ่งเอื้ออำนาจที่เพียงพอ ในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ( $\bar{x} = 3.09$  S.D. = 0.77) ซึ่งตรงกับการศึกษาของ ฟังก์ แชมเปญ วิส และทอร์นควิส (Funk, Champagne, Wiese, & Tornquist, 1991) ที่พบว่า มีพยาบาลพบอุปสรรคด้านลักษณะขององค์กรทั้งสองข้อ ในระดับมากและปานกลางรวมกันเป็นร้อยละ 75.2 และ 67.9 ตามลำดับ และจากการศึกษา

อุปสรรคอื่นๆ ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ คือ บุคลากรพยาบาลมีน้อย งานประจำมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาอ่าน/ศึกษา/ค้นคว้า เกี่ยวกับการวิจัย และการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ซึ่งการศึกษาของ ฟังก์ แชมเปญ วีส์ และทอร์นควิสต์ (Funk, Champagne, Wiese, & Tornquist, 1991) พบว่ามีพยาบาลพบอุปสรรคดังกล่าวในระดับมากหรือปานกลาง ถึงร้อยละ 75.1 รอสเวิร์ม (Rosswurm, 1992) กล่าวว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารทางการแพทย์และผู้บริหารโรงพยาบาล จะทำให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้มากขึ้น สำหรับ ฮันท์ (Hunt, 1981) กล่าวว่า เหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้น้อย อาจจะเนื่องมาจาก ฝ่ายบริหารไม่อนุญาตให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ด้านลักษณะขององค์กร ทำให้ทราบว่า นอกจากพยาบาลวิชาชีพซึ่งเป็นผู้สำคัญในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้แล้ว บุคลากรผู้ร่วมงานอื่นๆ ระบบหรือโครงสร้างการบริหารจัดการ ผู้บริหารทางการแพทย์และผู้บริหารโรงพยาบาล ล้วนมีความสำคัญในการนำผลการวิจัยไปใช้เช่นเดียวกัน เนื่องจากบุคลากรทุกคน ไม่ว่าจะเป็นพยาบาล แพทย์ หรือผู้ปฏิบัติวิชาชีพอื่นๆ ที่อยู่ในโรงพยาบาลหรือระบบโครงสร้างสังคมเดียวกัน ย่อมมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

3. ด้านลักษณะของงานวิจัยทางการแพทย์ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ ด้านลักษณะของงานวิจัยทางการแพทย์อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{x} = 2.52$  S.D. = 0.60) อาจกล่าวได้ว่า ผลการวิจัยที่ได้จากงานวิจัยทางการแพทย์เป็นแนวความคิดใหม่ ที่ต้องการเผยแพร่ในหน่วยงาน เพื่อประโยชน์ต่อผู้รับบริการ หน่วยงาน และวิชาชีพการพยาบาล หากงานวิจัยทางการแพทย์ไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ จะเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้พยาบาลไม่ยอมรับที่จะนำผลการวิจัยทางการแพทย์นั้นไปใช้ ตามแนวคิดของทฤษฎีเผยแพร่แนวคิด ที่กล่าวว่า แนวความคิดหรือสิ่งใหม่ๆ หรือนวัตกรรม ที่เกิดขึ้น ต้องเป็นประโยชน์ต่อคนในสังคมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนำนวัตกรรมไปใช้ และต้องเป็นสิ่งที่บุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมมีความเข้าใจและยอมรับได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือว่านวัตกรรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎีเผยแพร่แนวคิด (Rogers, 1983) งานวิจัยทางการแพทย์ที่มีวิธีดำเนินการ

วิจัยไม่เหมาะสม (Polit & Hungler, 1995) และผลการวิจัยทางการแพทย์ขัดแย้งกับเอกสารหรือรายงานที่เกี่ยวข้อง (Hunt, 1981) เป็นอุปสรรคสำคัญของการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ เพราะทำให้พยาบาลไม่เชื่อถือในผลการวิจัยนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของมิลเลอร์ และเมสเซนเจอร์ (Miller & Messenger, 1978) ที่พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ส่วนหนึ่งมาจากพยาบาลไม่เห็นด้วยกับข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัย ซึ่งการเผยแพร่และนำเสนอผลการวิจัยทางการแพทย์เพื่อนำไปใช้นั้น ผลการวิจัยควรมีความถูกต้องเหมาะสม และมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลมากที่สุด (Brown, 1994) จากการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ลักษณะของงานวิจัยทางการแพทย์เป็นอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้น้อยที่สุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก งานวิจัยทางการแพทย์ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงอาจจะมีการทำงานวิจัยในเรื่องเดียวกันซ้ำอีก แต่ต่างสถานที่หรือกลุ่มตัวอย่าง ทำให้พยาบาลเห็นว่างานวิจัยนั้นๆ เป็นที่น่าเชื่อถือมากขึ้น มีวิธีดำเนินการวิจัยที่เหมาะสม มีข้อสรุปที่เป็นเหตุเป็นผล สอดคล้องกับวรรณกรรมหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถจะนำไปใช้ได้กับการปฏิบัติงานของตน

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของงานวิจัยทางการแพทย์ ดังที่กล่าวมา อาจจะทำให้พยาบาลเกิดความไม่แน่ใจ หรือไม่เชื่อถือผลการวิจัยทางการแพทย์ ซึ่งเป็นอุปสรรคหนึ่งของการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้

4. ด้านลักษณะของการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ด้านลักษณะของการสื่อสารและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการแพทย์ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 2.83$  S.D. = 0.56) แต่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด กล่าวคือ เป็นอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้มากที่สุด ในอุปสรรคทั้ง 4 ลักษณะ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก พยาบาลวิชาชีพเห็นว่าการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์ เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้พยาบาลได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ และจะช่วยให้พยาบาลมีความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยทางการแพทย์เป็นอย่างดี การนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้มากนักน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการสื่อสารและนำเสนอผลการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้พยาบาลได้รับทราบ เห็นความสำคัญ และยอมรับที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ ตามแนวคิดของทฤษฎีเผยแพร่วรรณกรรม

ที่กล่าวว่า การเผยแพร่แนวคิดหรือสิ่งใหม่ๆ หรือนวัตกรรมที่เกิดขึ้น ต้องอาศัยหลักและวิธีการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งวิธีการติดต่อสื่อสาร จำเป็นต้องมีสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้นั้นๆ เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพและการยอมรับจากคนในสังคม (Rogers, 1983) จากการศึกษาครั้งนี้ อุปสรรครายข้อด้านลักษณะของการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์ที่อยู่ในระดับมาก คือ เอกสารหรือรายงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางการแพทย์อยู่กระจัดกระจาย ไม่มีการรวบรวมไว้ที่ใดที่หนึ่ง ( $\bar{x} = 3.04$  S.D. = 0.86) ซึ่งการขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวิจัยทางการแพทย์ หรือวิจัยทางการแพทย์ที่มีอยู่ไม่ตรงกับลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ ทำให้พยาบาลนำผลการวิจัยไปใช้น้อย (MacGuire, 1990; Miller & Messenger, 1978) การศึกษาของ แชมป์เพียน และลีช (Champion & Leach, 1989) พบว่า การเผยแพร่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ( $r = 0.65$ ) นั่นคือ อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ ส่วนหนึ่งมาจากไม่มีการเผยแพร่งานวิจัยอย่างเพียงพอ ขาดสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และงานวิจัยทางการแพทย์อ่านเข้าใจยาก บราวน์ (Brown, 1995) ให้ข้อเสนอว่า ในการเผยแพร่งานวิจัยทางการแพทย์ ควรเป็นผู้ที่เป็นสื่อกลางอธิบายภาษาที่ใช้ในงานวิจัยให้เข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้น ควรเผยแพร่งานวิจัยในวารสารที่พยาบาลส่วนใหญ่สามารถหาอ่านได้ง่าย และการจัดกลุ่มสนทนาอย่างไม่เป็นทางการจะทำให้เข้าใจข่าวสารเกี่ยวกับการวิจัยดีขึ้น นอกจากนี้ การนำเสนอผลการวิจัยทางการแพทย์ในรูปแบบการพรรณนาแทนการใช้สถิติที่เข้าใจยาก การให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน การสาธิตวิธีการใหม่ๆ ของผลการวิจัย ตลอดจนการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิจัย และพยาบาลผู้ปฏิบัติงาน จะทำให้การสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Funk, Champagne, & Tornquist, 1989)

จะเห็นได้ว่า การสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์ จำเป็นต้องมีสื่อกลางเป็นต้นว่า นักวิจัยทางการแพทย์ วารสารทางการแพทย์ การจัดกลุ่มสนทนา การจัดตั้งชมรมวารสาร เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารซึ่งจะทำให้พยาบาลเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ได้ดียิ่งขึ้น

เปรียบเทียบอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของผู้บริหารทางการแพทย์ กับพยาบาลประจำการ

ผลการวิจัย พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของผู้บริหารทางการแพทย์ ด้านลักษณะขององค์กร มีความแตกต่างกับพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ พยาบาลประจำการมีความเห็นว่า ลักษณะขององค์กรเป็นอุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้สูงกว่าผู้บริหารทางการแพทย์ แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ การสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ทรัพยากร วัตถุประสงค์ และนโยบายของผู้บริหารทางการแพทย์ การประสานงานขอความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงพยาบาล มีผลต่อการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของพยาบาลประจำการ ซึ่งผู้บริหารทางการแพทย์มีความเกี่ยวข้องกับอุปสรรคด้านลักษณะขององค์กรเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่สำคัญในการนำผลการวิจัยไปใช้ และพยาบาลประจำการมีความเห็นว่า การนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารทางการแพทย์ ที่จะบริหารจัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รับความสะดวกในการนำไปใช้ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ พยาบาลประจำการพบอุปสรรคด้านลักษณะขององค์กร ที่อยู่ในระดับมาก คือ พยาบาลรู้สึกว่าจะไม่มีอำนาจพอที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการดูแลผู้ป่วย โดยใช้ผลการวิจัยทางการแพทย์ ( $\bar{x} = 3.10$  S.D. = 0.83) และการศึกษาโดยรวม พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ของพยาบาลประจำการ ด้านลักษณะขององค์กร สูงกว่าผู้บริหารทางการแพทย์ ( $\bar{x} = 2.73$  S.D. = 0.60 และ  $\bar{x} = 2.59$  S.D. = 0.62 ตามลำดับ) สอดคล้องกับการศึกษาของ ฟังก์ แชมเปญ วิส และทอร์นควิส (Funk, Champagne, Wiese, & Tornquist, 1991; 1995) ซึ่งแยกศึกษาอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ของพยาบาลประจำการ และผู้บริหารทางการแพทย์ พบว่า พยาบาลประจำการมีความเห็นว่าลักษณะขององค์กรเป็นอุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้สูงกว่าผู้บริหารทางการแพทย์ ( $\bar{x} = 3.00$  และ 2.86 ตามลำดับ) และในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า อุปสรรคด้านลักษณะของพยาบาล ด้านลักษณะของงานวิจัยทางการแพทย์ และด้านลักษณะของการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์ของผู้บริหารทางการแพทย์กับพยาบาลประจำการ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการมีความคิดเห็นและการรับรู้คล้ายคลึงกัน เกี่ยวกับ

อุปสรรคทั้ง 3 ด้าน ซึ่งจะเห็นได้จากอุปสรรคด้านลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ ที่มีเพียงข้อเดียว เท่านั้นที่ผู้บริหารทางการพยาบาลพบว่าเป็นอุปสรรคแตกต่างจากพยาบาลประจำการ คือ การที่พยาบาลขาดเพื่อนร่วมงานที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะอภิปรายหรือสนทนาเกี่ยวกับการวิจัยทางการพยาบาล ซึ่งผู้บริหารทางการพยาบาลพบว่าเป็นอุปสรรคสูงกว่าพยาบาลประจำการ ( $\bar{x} = 3.32$  และ  $\bar{x} = 3.02$  ตามลำดับ) อุปสรรคด้านลักษณะของงานวิจัยทางการพยาบาลเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ไม่มีข้อใดที่ผู้บริหารทางการพยาบาลพบว่าเป็นอุปสรรคแตกต่างจากพยาบาลประจำการ สำหรับอุปสรรคด้านการสื่อสารและนำเสนอผลงานวิจัยทางการพยาบาล ที่ผู้บริหารทางการพยาบาลพบว่าเป็นอุปสรรคแตกต่างจากพยาบาลประจำการ โดยผู้บริหารทางการพยาบาลพบว่าเป็นอุปสรรคน้อยกว่า คือ บทความหรือรายงานการวิจัยทางการพยาบาลหาอ่านได้ยาก ( $\bar{x} = 2.61$  และ  $2.83$  ตามลำดับ) และรายงานวิจัยทางการพยาบาลขาดความชัดเจนและอ่านเข้าใจยาก ( $\bar{x} = 2.43$  และ  $2.76$  ตามลำดับ)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้กับอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ของกลุ่มตัวอย่างด้านลักษณะของพยาบาล และลักษณะขององค์กร มีความสัมพันธ์ทางลบกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ และความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ( $r = -.18$   $p < .001$  และ  $r = -.17$   $p < .01$  ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากอุปสรรคเป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้มีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ นั่นคือ หากพบอุปสรรคมากจะทำให้มีการนำไปใช้น้อย หรือมีการนำไปใช้มาก หากพบอุปสรรคเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการนำผลการวิจัยไปใช้และอุปสรรค มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและมีความสัมพันธ์กันในทางลบ

อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ของพยาบาลประจำการ ด้านลักษณะของพยาบาล ด้านลักษณะขององค์กร และด้านลักษณะของงานวิจัยทางการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ และความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ( $r = -.23$   $p < .001$ ,  $r = -.20$   $p < .01$  และ  $r = -.17$   $p < .01$  ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่าอุปสรรคทั้ง 3 ด้าน อาจจะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้พยาบาลประจำการนำผลการวิจัยไปใช้ในระดับ

ปานกลาง สำหรับอุปสรรคด้านการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการแพทย์ เป็นอุปสรรคส่วนหนึ่งของการนำผลการวิจัยไปใช้เช่นกัน ถึงแม้ว่าจะไม่มีความสัมพันธ์กับการนำผลการวิจัยไปใช้

อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ทั้ง 4 ลักษณะ ของผู้บริหารทางการแพทย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ แต่อุปสรรครายข้อที่ผู้บริหารทางการแพทย์พบว่าอยู่ในระดับมาก คือ พยาบาลไม่ตระหนักหรือไม่สนใจในเรื่องการวิจัย พยาบาลขาดเพื่อนร่วมงานที่มีความรู้ความสามารถที่จะอภิปรายหรือสนทนาเกี่ยวกับการวิจัยทางการแพทย์ ไม่มีสิ่งเอื้ออำนวยที่เพียงพอในการนำผลการวิจัยไปใช้ บทความหรือรายงานการวิจัยได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ช้าเกินไป และเอกสารหรือรายงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางการแพทย์อยู่กระจัดกระจาย ไม่มีการรวบรวมไว้ที่ใดที่หนึ่ง อย่างไรก็ตามผู้บริหารทางการแพทย์ยังมีการนำผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารทางการแพทย์เห็นถึงความสำคัญของการนำผลการวิจัยไปใช้ และนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าจะพบอุปสรรคก็ตาม

#### การศึกษาปัจจัยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้มากที่สุด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารทางการแพทย์ คือ การที่พยาบาลมีความรู้ในการประเมินผลงานวิจัย และความสามารถในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ที่เหมาะสม และปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้มากที่สุด ตามความคิดเห็นของพยาบาลประจำการ คือ การที่พยาบาลค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยส่งเสริมทั้งสองข้อนี้ เป็นปัจจัยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ที่สามารถทำได้ด้วยตัวของพยาบาลเอง อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะของพยาบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ โดยเฉพาะการมีทัศนคติที่ดี การเห็นคุณค่าของงานวิจัยทางการแพทย์ จะทำให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้น (Champion & Leach, 1989; Wells & Baggs, 1994; Veeramah, 1995) นอกจากนี้ การที่พยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย มีความรู้และทักษะในการประเมินผลงานวิจัยทางการแพทย์ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ (Polit & Hungler, 1995;



Veeramah, 1995) โลเบียโนโด-วูด และฮาเบอร์ (LoBiondo-Wood & Haber, 1990) กล่าวว่า ควรมีการเตรียมการศึกษาสำหรับให้ความรู้ในเรื่องการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อที่พยาบาลจะได้มีความรู้ความสามารถ ในการประเมินผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของตนได้ นั่นคือ การบรรจุการเรียนการสอนเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ไว้ในหลักสูตรการศึกษานพยาบาลไว้อย่างต่อเนื่องทั้งก่อนและหลังการสำเร็จการศึกษา (Closs & Cheater, 1994)

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยทางการพยาบาลที่พยาบาลวิชาชีพส่วนมากได้รับ คือ การอ่านจากวารสาร (ร้อยละ 86.3) ซึ่งแสดงว่าสื่อกลางในการเผยแพร่และนำเสนองานวิจัยทางการพยาบาลที่มีต่อพยาบาลวิชาชีพส่วนมาก คือ วารสารทางการพยาบาล นอกเหนือจากการที่พยาบาลจะอ่านจากวารสารแล้ว เคอร์คอฟ (Kirchhoff, 1995) ได้จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสาร (journal club) เป็นส่วนประกอบสำคัญของกระบวนการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

ปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง คือ การเพิ่มจำนวนบุคลากรพยาบาลในหน่วยงาน/การจัดเวลาสำหรับการวิจัยทางการพยาบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ ซึ่งตรงกับการศึกษาของ แซมเปียน และลีช ที่ให้ข้อเสนอว่า ผู้บริหารทางการพยาบาลควรจัดเวลาส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน เพื่อให้พยาบาลได้อ่านงานวิจัยทางการพยาบาล เพื่อให้พยาบาลได้มีเวลาอ่านและศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานวิจัยทางการพยาบาล และสอดคล้องกับศึกษาของ ฟังก์ แซมเปียน วีส์ และทอร์นควิสต์ (Funk, Champagne, Wiese, & Tornquist, 1991) ที่พบว่า พยาบาลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ (ร้อยละ 34.3) โดยเฉพาะผู้บริหารทางการพยาบาลควรกำหนดการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ไว้ในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล (Haller, Reynolds, & Horsley, 1978;

Rosswurm, 1992; Rutledge & Donaldson, 1995) สำหรับการสนับสนุนด้านการเงิน จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้เป็นไปด้วยดี ซึ่งวัตถุประสงค์นั้นประกอบด้วย การส่งเสริมให้พยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้มากขึ้น การพัฒนารูปแบบผสมผสานระหว่างการวิจัย การปฏิบัติงานและการศึกษา

พยาบาล ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างกว้างขวาง จัดหาเครือข่ายที่สามารถขอความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างพยาบาลและนักวิจัยจากองค์กรอื่น และการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีเกี่ยวกับการวิจัยทางการพยาบาลภายในโรงพยาบาล (Rosswurm, 1992) นอกจากนี้การนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ควรได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะกลุ่มพยาบาล ควรร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อประชุม พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันประเมินผลงานวิจัยทางการพยาบาลที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน (Edwards-Beckett, 1990; Goode, Lovett, Hayes, & Butcher, 1987; Janken, Rudisill, & Benfield, 1992 )

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนทั้งในด้านตัวพยาบาล กลุ่มพยาบาล และองค์กรพยาบาล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การนำผลการวิจัยไปใช้เป็นไปด้วยดี

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

##### การบริหารการพยาบาล

1. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรให้ความสำคัญ ในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ โดยกำหนดไว้ในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของฝ่ายการพยาบาล เพื่อให้พยาบาลผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ ตระหนักถึงความสำคัญในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ และนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรจัดหาทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ เช่น การจัดเตรียมห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสืบค้นข้อมูล เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

3. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรส่งเสริมการประชุม อบรม ศึกษาตงาน แก่บุคลากรพยาบาล เพื่อให้พยาบาลมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและการนำผลการวิจัย

ทางการพยาบาลไปใช้

4. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรเป็นผู้ประสานงานระหว่างฝ่ายการศึกษาพยาบาลและฝ่ายบริการพยาบาล เพื่อให้มีเครือข่ายที่สามารถขอความร่วมมือจากนักวิจัยทางการพยาบาล นักการศึกษาทางการพยาบาล เกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ให้แก่บุคลากรพยาบาลในโรงพยาบาล

5. ผู้บริหารทางการพยาบาลเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ เพื่อให้บุคลากรพยาบาลมีขวัญและกำลังใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

6. ผู้บริหารทางการพยาบาลควรส่งเสริมให้มี โครงการการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานทางการพยาบาล

#### ด้านการศึกษาพยาบาล

1. ควรบรรจุการเรียนการสอนเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ไว้ในหลักสูตรการศึกษาพยาบาลแต่ละระดับ โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตร และเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรพยาบาลแต่ละระดับ เพื่อเตรียมให้บุคลากรพยาบาลมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลงานวิจัย และส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี ต่อการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

2. ให้ความร่วมมือกับฝ่ายบริการพยาบาล ในการให้ความรู้แก่บุคลากรพยาบาลเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้

#### การปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก

1. พยาบาลควรให้ความสนใจที่จะพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการประเมินผลงานวิจัยทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการปฏิบัติงาน และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาลงมือปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้ดีขึ้น

2. พยาบาลควรให้ความสำคัญกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ โดยการหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวิจัยทางการพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ

3. พยาบาลควรให้ความร่วมมือในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และนักวิจัยเกี่ยวกับการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้

### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยในแนวทางนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรทำวิจัยเรื่องนี้ตามแนวคิดของทฤษฎีเผยแพร่แนวกรรมของโรเจอร์ส ในโรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน เพื่อที่จะได้ทราบอุปสรรคและแนวทางในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ โดยให้พยาบาลมีส่วนร่วมและหาแนวทางทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในการนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนและเหมาะสมที่จะนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ในโรงพยาบาลของตน

3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของพยาบาลไปใช้ โดยไม่จำกัดเฉพาะงานวิจัยทางการพยาบาล